

Basisdocument:
Inventarisatie huidige
parkeersituatie
binnenstad en transferia:
Nulmeting 2012

Concept
4 september 2012

Dit rapport bevat een inventarisatie
van de huidige parkeersituatie (1-
1-2012) binnenstad en transferia

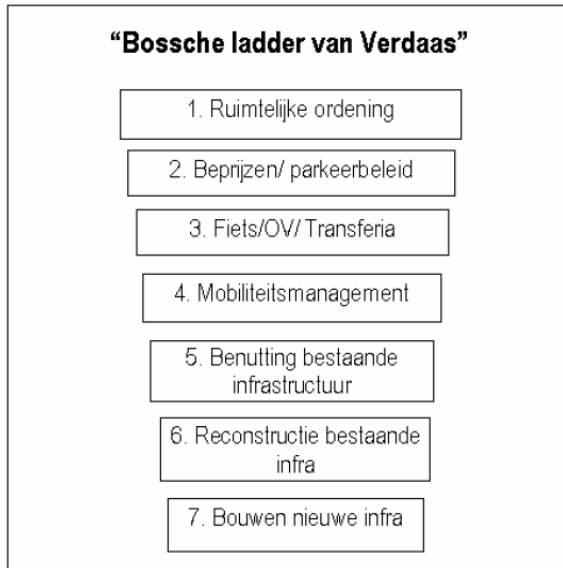
Gemeente 's-Hertogenbosch.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Aanwezige parkeervoorzieningen	4
2.1	Beschikbare parkeercapaciteit	4
2.1.1	Binnenstad en transferia.....	4
2.1.2	Extra parkeerplaatsen op zaterdag en zondag	6
2.2	Parkeerregulering	6
2.2.1	Binnenstad.....	6
2.2.2	Transferia.....	7
2.3	Parkeerorganisatie en -exploitatie	8
2.4	Bereikbaarheid: parkeerrouteinformatiesysteem (PRIS) en P+	9
2.5	Selectief Toegang Systeem (STS)	10
3.	Gebruik parkeervoorzieningen	11
3.1	Parkeerdruk	11
3.2	Parkeermotief	12
3.3	Parkeergedrag binnenstad	12
3.4	Parkeergedrag Transferia.....	13
3.4.1	Algemeen.....	13
3.4.2	Waardering transferia door gebruikers.....	13
3.4.3	Belangrijkste redenen voor transferiumgebruik.....	14
	Bijlage 1: Tarieven vergunningen en abonnementen	15

1. Inleiding

Dit rapport geeft de huidige parkeersituatie weer in de binnenstad van de gemeente 's-Hertogenbosch. Hiermee is een basis gelegd voor de uitwerking van parkeermaatregelen ter verbetering van de huidige en toekomstige parkeersituatie. Deze uitwerking vorm daarmee één van de uitwerkingen conform de Ladder van Verdaas uit de Koersnota Hoofdinfrastructuur om te komen tot een leefbare, bereikbare en economisch goed functionerende stad: Parkeerbeleid. De Bossche Ladder van Verdaas is hieronder opgenomen.

Figuur 1.1: Bossche ladder van Verdaas

Dit rapport dient als bijlage bij het raadsvoorstel over parkeren voor de gemeenteraad van 9 oktober 2012. De gegevens in dit rapport bevatten de nulmeting 2012. In het vervolg worden de gegevens in dit rapport periodiek geactualiseerd waardoor steeds een actueel beeld wordt geschetst van de Bossche parkeersituatie en de ontwikkelingen daarin van de laatste jaren.

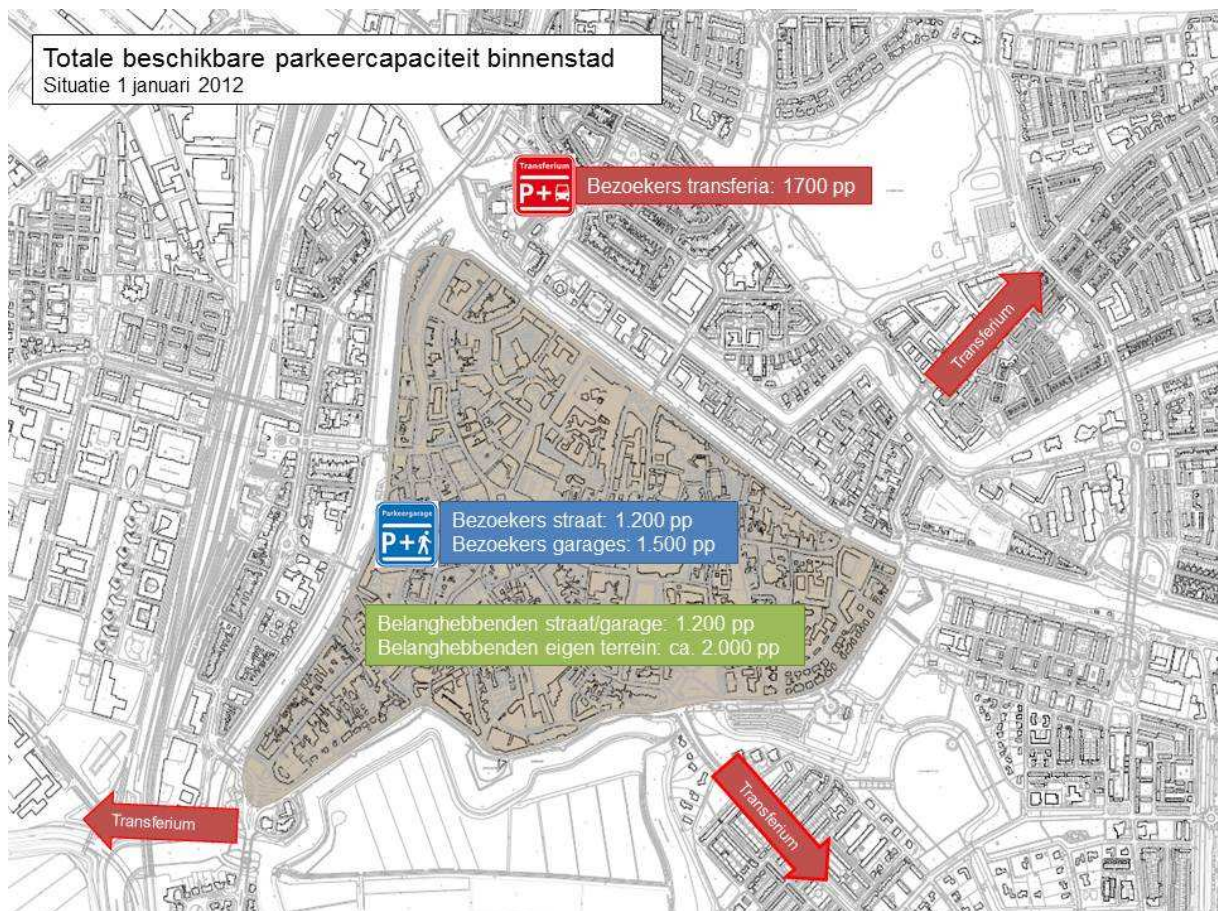
2. Aanwezige parkeervoorzieningen

2.1 Beschikbare parkeercapaciteit

2.1.1 Binnenstad en transferia

Een kaartbeeld van het plangebied van de binnenstad is hieronder opgenomen. De grens van dit gebied wordt in grote lijnen gevormd door de Dommel aan de westzijde van de binnenstad, de Zuid-Willemsvaart aan de noordzijde en door de stadsmuur aan de zuidzijde.

Voor het parkeren wordt echter verder gekeken dan dit gebied. Buiten dit gebied zijn namelijk parkeerlocaties die een deel van de parkeerbehoefte vanuit de binnenstad opvangen. Voorbeelden hiervan zijn de transferia, de parkeergarage Stationsplein, P+R Maijweg en de parkeergarage Paleiskwartier.

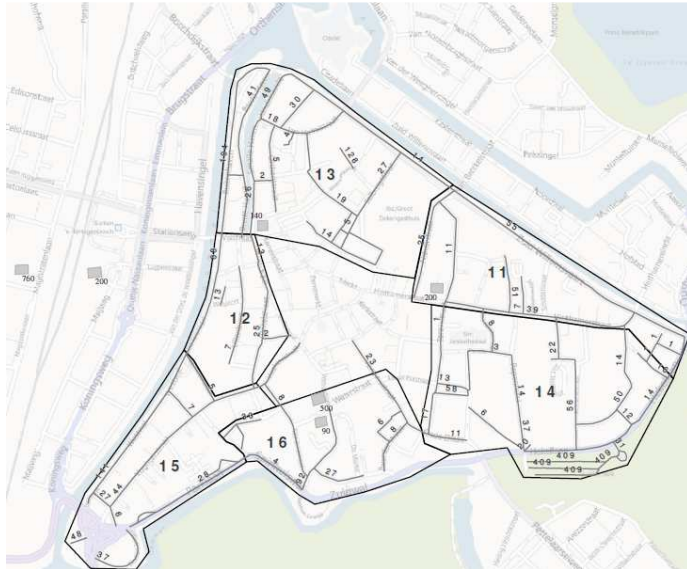

Kaartbeeld 2.1: Totale beschikbare parkeercapaciteit

Zoals in het kaartbeeld is aangegeven, bedraagt de totale parkeercapaciteit in de binnenstad circa 6.000 parkeerplaatsen. Hierbij is verder onderscheid te maken in parkeerplaatsen voor bezoekers (betaald) en voor belanghebbenden (bewoners of werknemers).

In totaal zijn er specifiek voor de bezoekers van de binnenstad circa 4.400 parkeerplaatsen beschikbaar, waarvan circa 2.700 parkeerplaatsen (61%) in en om de binnenstad en circa 1.700 parkeerplaatsen (39%) op transferia aan de rand van de stad.

Dit plangebied is onderverdeeld en onderzocht in 6 deelgebieden (sectoren). Deze zijn op het volgende kaartbeeld opgenomen.

In onderstaande tabel is aangegeven wat de huidige beschikbare parkeercapaciteit is ten behoeve van de binnenstad uitgesplitst naar deelgebied exclusief de openbare betaalde parkeergarages.

Deelgebied	Parkeercapaciteit ¹ (pp)
11 Hinthamerstraat e.o. (oost)	189
12 Visstraat e.o. (west)	128
13 Tolbrugstraat e.o. (noordwest)	486
14 Hekellaan e.o. (zuidoost)	403
15 Vugterstraat e.o. (zuidwest)	343
16 Zuidwal e.o. (zuid)	288

Tabel 2.2: Parkeercapaciteit per deelgebied

In onderstaande tabel zijn de grootste parkeerlocaties aangegeven die in de huidige situatie een parkeerfunctie hebben voor de binnenstad. Tevens is aangegeven hoeveel abonnementen zijn uitgegeven voor deze parkeerlocaties

Binnenstad			# uitgegeven abonnementen	
Parkeerlocatie	Vorm	Parkeercapaciteit (pp)	Bewoners	Bedrijven
Wolvenhoek	Parkeergarage	500	0	0
Arena ²	Parkeergarage	475	Onbekend	Onbekend
Tolbrug ³	Parkeergarage	320	Onbekend	Onbekend
St. Josephstraat	Parkeergarage	200	0	0
Visstraat	Parkeergarage	140	105	50
Vonk- en Vlamterrein	Parkeeterrein	409	0	0
Buiten binnenstad			# uitgegeven abonnementen	
Parkeerlocatie	Vorm	Parkeercapaciteit (pp)	Bewoners	Bedrijven
Stationsplein	Parkeergarage	200	11	81
Paleiskwartier	Parkeergarage	1.100	149	347
Transferium De Vliert	Parkeeterrein	702	0	21 ⁴
Transferium Vlijmenseweg	Parkeeterrein	566	0	63
Transferium Pettelaarpark	Parkeeterrein	456	0	185
P+R Maijweg	Parkeeterrein	341	0	0

Tabel 2.3: Parkeercapaciteit en abonnementen belangrijkste parkeerlocaties

¹ Hierbij is uitgegaan de openbare parkeercapaciteit (betaald/vergunningen) vanuit het parkeeronderzoek in 2011. Deze parkeercapaciteit is inclusief de invalideparkeerplaatsen.

² In eigendom en beheer bij Q-Park

³ In eigendom en beheer bij Q-Park

⁴ Dit betreft de specifieke uitgegeven abonnementen per transferia. Er zijn tevens 168 abonnementen uitgegeven die voor alle drie de transferia geldig zijn. In totaal zijn daarmee voor alle transferia 437 abonnementen uitgegeven.

2.1.2 Extra parkeerplaatsen op zaterdag en zondag

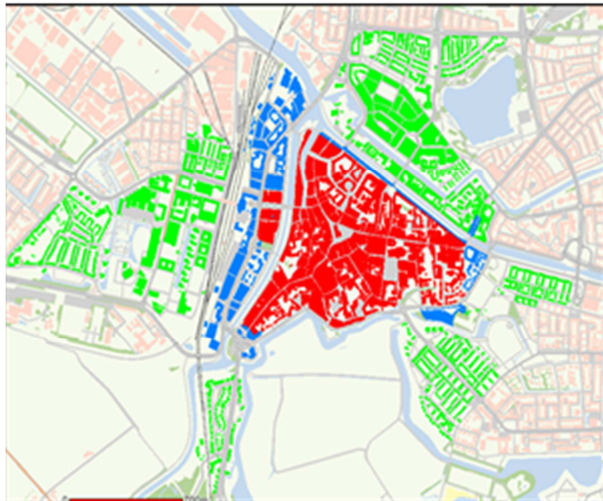
De P+R parkeerterreinen aan de Majijweg, Magistratenlaan en Parallelweg worden door de week gebruikt door vergunninghouders en treinreizigers. In het weekend is er vaak voldoende ruimte op deze terreinen. Q-Park heeft daarom op verzoek van de gemeente de weekendtarieven fors verlaagd naar € 1,00 per uur met een maximum van € 5,00 perdag. De P+R terreinen zijn gemakkelijk bereikbaar en liggen op ongeveer 5 minuten loopafstand van het centrum.

In de praktijk is vooral het P+R terrein aan de Majijweg relevant voor bezoekers van het centrum. Daarmee zijn er op zaterdag en (koop)zondag circa 340 extra betaald parkeerplaatsen aan de Majijweg beschikbaar voor het binnenstadbezoek. Op de P+R terreinen aan de Magistratenlaan en Parallelweg zijn ook nog eens 300 parkeerplaatsen. De openstelling is een gezamenlijk initiatief van gemeente, Q-Park en NS.

2.2 Parkeerregulering

2.2.1 Binnenstad

Het volledige gebied van de binnenstad valt binnen het reguleringsgebied. Dit betekent dat in het gehele plangebied het alleen mogelijk is om te parkeren in het openbaar gebied door te betalen of met een vergunning of abonnement. Het gehele reguleringsgebied inclusief de tarieven voor de betaalde parkeerplaatsen op straat is in onderstaand kaartbeeld opgenomen.

Rood = hoog tarief straatparkeren € 2,50 per uur
Blauw = midden tarief straatparkeren € 2,00 per uur
Groen = laag tarief straatparkeren € 1,50 per uur

Voor de belangrijkste parkeerlocaties is in onderstaande tabel het tarief opgenomen.

Tarief huidig	Locatie(s)
€ 2,20 per uur	Wolvenhoek en St. Josephstraat
€ 2,00 per uur	Stationsplein, Arena, Tolbrug en Vonk- en Vlamterrein
€ 1,00 per uur	Parkeergarage Paleiskwartier en P+R Majijweg

Tabel 2.4: Parkeertarieven belangrijkste parkeerlocaties

Er is een aantal soorten vergunningen en abonnementen beschikbaar. Per deelgebied worden maximaal 150% vergunningen (t.o.v. de parkeercapaciteit) uitgegeven. Hiervoor bestaat een lange wachtlijst. Voor bewoners die op de wachtlijst staan en voor mensen die ook voor de 2de auto een vergunning willen bestaat er een avondabonnement. Hiermee kan tijdens de avonden geparkeerd worden op de betaalde parkeerplaatsen in de binnenstad.

Voor bedrijven geldt dat alleen een vergunning wordt afgegeven als het voertuig noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering (bijv. bezorgen en afhalen goederen). Per 1 januari 2012 zijn 1.455 vergunningen uitgegeven. Daarvan zijn er 1.044 bewonersvergunningen en 411 bedrijfsvergunningen. De wachtlijst op 1 januari 2012 bedraagt 732, waarvan 635 bewoners (87%) en 97 bedrijven (13%).

Voor de binnenstad worden alleen in de parkeergarages Visstraat en Keizerstraat abonnementen uitgegeven aan bewoners en bedrijven. Voor de Visstraat (144 parkeerplaatsen) geldt een wachtlijst. Voor de Keizerstraat is dit niet het geval. Hier worden alleen avond- en weekendabonnementen uitgegeven. De belangstelling hiervoor is niet groot.

De tarieven voor vergunningen en abonnementen verschillen per tijd en plaats. De prijzen zijn opgenomen in bijlage 1.

In de binnenstad zijn circa 65 invalidenparkeerplaatsen aanwezig. Sinds 2010 kan men met een invalidenparkeerkaart gratis parkeren op betaald parkeerplaatsen op straat. Met een invalidenparkeerkaart mag men niet op een vergunninghoudersparkeerplaats parkeren. In de gemeentelijke parkeergarages liggen invalidenparkeerplaatsen vlakbij de uitgang. Hiervoor moet men het gewone tarief betalen.

In januari 2010 is het besluit genomen om het vergunninghoudersparkeren te digitaliseren. Een digitaal vergunningensysteem is klantvriendelijker en beter beheersbaar. De digitalisering wordt in 2012 uitgevoerd. Daarnaast is de bezoekersregeling in de binnenstad en woonwijken beperkt en zijn de criteria voor de afgifte van bedrijfsvergunningen aangescherpt.

Op 1 november 2011 is in 's-Hertogenbosch belparkeren ingevoerd. Hiermee is een makkelijke manier van betalen voor parkeren geïntroduceerd. Met belparkeren betaalt men het parkeergeld via de telefoon en per minuut.

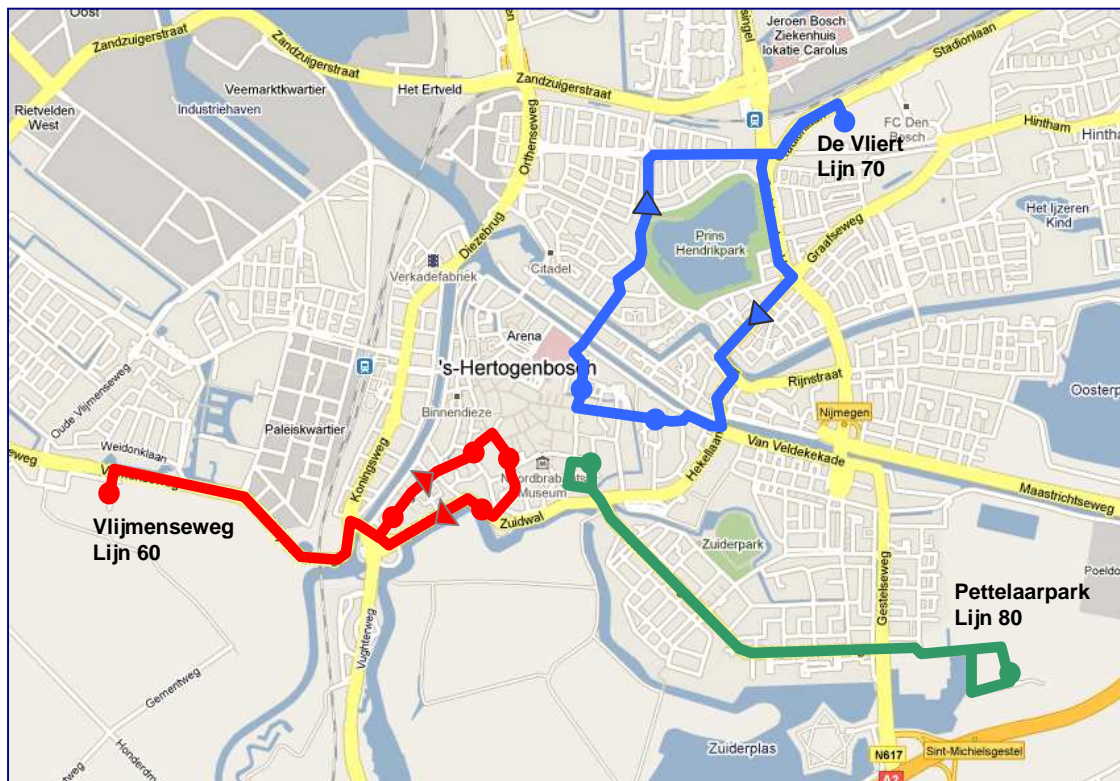
2.2.2 Transferia

Elk transferium is met de binnenstad verbonden met een 'eigen' buslijn (60, 70 en 80). In de volgende tabel zijn de bedieningsperiodes van de pendelbussen weergegeven en de openingstijden van de transferia (deze zijn iets ruimer dan de bedieningsperiodes van de pendelbussen).

	bediening pendelbussen	openingstijden transferia
maandag t/m woensdag	07.00 – 19.00 uur	06.30 – 20.00 uur
donderdag en vrijdag	07.00 – 00.45 uur	06.30 – 02.00 uur
zaterdag	08.00 – 00.45 uur	07.30 – 02.00 uur.
koopzondag	11.30 – 18.00 uur	10.00 – 19.00 uur
extra koopavonden (ma t/m wo)	07.00 – 22.00 uur	06.30 – 23.00 uur

Tabel 2.5: Rijttijden pendelbus en openingstijden transferia

Op de kaart hieronder zijn de routes van de drie pendelbussen weergegeven. Per lijn zijn de belangrijkste karakteristieken opgenomen in tabel 2.2. De basisfrequentie geldt voor maandag tot en met vrijdag. Op zaterdag en koopavonden en in vakantieperiodes wordt met een hogere frequentie gereden.

Kaartbeeld 2.6: Routes transferiumbussen

lijn	beginpunt	eindpunt	rijtijd	basisfrequentie (ma t/m vr)	maximale frequentie (za)
60	Vlijmenseweg	Wolvenhoek	12 minuten	elke 15 min.	elke 7,5 min.
70	De Vliert	St. Josephstraat	8 minuten	elke 20/10 min.	elke 6,5 min.
80	Pettelaarpark	Parade	9 minuten	elke 20/10 min.	elke 6,5 min.

Tabel 276: Karakteristieken pendelbussen 60, 70 en 80

Iemand die de auto parkeert op een transferium, betaalt hiervoor € 2,- per dag inclusief een retour met de bus naar de binnenstad⁵ (maximaal 4 personen per kaartje, prijspeil 2010). Voor particulieren en werknemers van bedrijven is het ook mogelijk om een abonnement te nemen. De kosten per jaar bedragen € 350,- voor de hele week of € 300,- van maandag t/m vrijdag (prijspeil 2010). Gebruikers van het transferium kunnen er ook voor kiezen om voor hetzelfde tarief een fiets te stallen op het transferium of een leenfiets te gebruiken (zolang de voorraad strekt)⁶.

2.3 Parkeerorganisatie en -exploitatie

Binnen de gemeente zijn meerdere afdelingen en sectoren betrokken. De sector Stadsontwikkeling is verantwoordelijk voor het te voeren beleid op het gebied van parkeren en de beleidsmatige input voor in de parkeereexploitatie en de Reserve verkeer en parkeren. De sector Stadsbedrijven is verantwoordelijk voor de bedrijfsmatige exploitatie inclusief beheer en handhaving. De Afdeling Stadstoezicht rapporteert naar de sector SO hoe het parkeren en de parkeereexploitatie zich ontwikkelen. In 2008 is ervoor gekozen de parkeereexploitatie uit te voeren op basis van het regiemodel: controle en beheer van parkeervoorzieningen worden op basis van prestatiecontracten door derden uitgevoerd. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de exploitatie, vanwege de nauwe relatie met de bestuurlijke doelstellingen op het gebied van parkeren.

⁵ In principe is het transferiumkaartje een buskaartje. De Provincie is hiervoor verantwoordelijk en bepaalt in principe ook de tarieven (na overleg met de gemeente).

⁶ Er is een beperkt aantal leenfietsen per transferium beschikbaar. Doordeweeks worden de meeste fietsen uitgeleend, in het weekend nauwelijks.

De afdeling Stadstoezicht van de sector Stadsbedrijven exploiteert namens de gemeente parkeergarages, transferia en rijwielstallingen. Bovendien draagt zij zorg voor de uitvoering van de regulering van het straatparkeren in de binnenstad en in daartoe aangewezen woonwijken. De parkeeropbrengsten dekken de totale kosten van het parkeren af. Vanuit het jaarlijkse positieve resultaat van de parkeerexploitatie wordt een afdracht gedaan aan de algemene middelen. Deze is voor de begroting 2012 vastgesteld op € 5,8 miljoen.

Als het positieve jaarresultaat van de parkeerexploitatie lager is dan de begrote afdracht aan de algemene middelen, dan wordt een beroep gedaan op de reserve Parkeer en Verkeer. Als na de afdracht aan de algemene middelen nog geld overblijft, dan wordt dit toegevoegd aan de reserve Parkeer en Verkeer. Wij verwachten dat het de komende jaren noodzakelijk zal zijn voor de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen ten dele een beroep te moeten doen op deze reserve. Het saldo van de reserve bedraagt per 31 december 2011 € 10,9 miljoen.

De ontwikkeling van de reserve Parkeer en Verkeer wordt bewaakt op basis van een meerjarendoorkijk. Hierin is, op basis van reële uitgangspunten, per jaar een inschatting gemaakt van de verwachte kosten en opbrengsten van alle parkeervoorzieningen in de komende 15 jaar, alsmede van de afdracht aan de algemene middelen. Bovendien wordt hierin rekening gehouden met rechtstreeks aan de reserve te onttrekken (restant)kredieten.

Om een indicatie te geven van de parkeerexploitatie zijn in onderstaande tabel de opbrengsten en kosten voor de belangrijkste parkeerlocaties opgenomen van 2011.

2011 (x 1.000 euro's)	Opbrengsten	Kosten	Saldo
Parkeergarage Wolvenhoek	1.640	700	+940
Parkeergarage St. Josephstraat	540	180	+360
Parkeergarage Paleiskwartier	1.000	1.550	-550
Parkeergarage Stationsplein	680	480	+200
Straatparkeren	7.840	2.420	+5.420
Transferia	870	1.420	-550
Fietsenstallingen	40	640	-600

Tabel 2.8: Resultaten parkeren 2011

Het totale resultaat voor Parkeren in 2011 bedroeg, voor afdracht aan de algemene middelen, € 4,7 miljoen positief.

2.4 Bereikbaarheid: parkeerrouteinformatiesysteem (PRIS) en P+

Op dit moment is in 's-Hertogenbosch een PRIS aanwezig. Een voorbeeld daarvan is in onderstaande figuur opgenomen.

Het huidige PRIS bestaat uit de invalswegen en vervolgens de P-ring over de binnenstadsring onderverdeeld in P-noord (Zuid-Willemsvaart), P-zuid (Parklaan-Hekellaan) en P-west (Koningsweg-Brugplein). Het huidige PRIS is deels dynamisch. Alleen voor wat betreft de grote parkeerlocaties in

de binnenstad is het aantal vrije parkeerplaatsen opgenomen. Voor de transferia wordt dynamisch uitsluitend de frequentie van de pendelbus aangegeven. Op en naar de ring rondom 's-Hertogenbosch (randweg, A59 en A2) is slechts beperkt statische parkeerverwijzing opgenomen.

In 's-Hertogenbosch bestaat het P+ systeem wat aansluit op het PRIS. De bezoeker wordt hiermee op een snelle makkelijke manier naar parkeerplaatsen geleid. De bezoeker kan kiezen tussen 2 routes:

Parkeer 'm toch gewoon op 'n transferium: snel, gemakkelijk en voordelig! Men parkeert de auto net buiten het centrum voor € 2 per auto en gaat met de bus of fiets de stad in.

Voor kort parkeren kan men terecht in een van de parkeergarages in de Binnenstad. Men moet dan nog een klein stukje lopen en betaalt € 2 - € 2,50 per uur.

2.5 Selectief Toegang Systeem (STS)

Een deel van de binnenstad, het STS-gebied, is reeds autoluwe. Dit is het gebied binnen het STS. Dit zijn palen en driehoeken die in het wegdek liggen en zo het autoluwe deel afsluiten. Brandweer, Politie en ziekenwagens hebben automatisch toegang. Om de palen of driehoeken te bedienen heeft men een pasje nodig. Bewoners en bedrijven in de binnenstad kunnen in aanmerking komen voor een toegangspas. Binnen het autoluwe deel zijn geen parkeerplaatsen aanwezig.

3. Gebruik parkeervoorzieningen

3.1 Parkeerdruk

De basis voor het bepalen van de parkeerdruk is de momentopname vanuit het parkeeronderzoek 6 en 8 oktober 2011. Deze data zijn aangevuld met andere data, zoals eerdere parkeeronderzoeken, eigen registratie en gegevens vanuit de parkeeropbrengsten. In onderstaande tabel is per deelgebied voor een aantal maatgevende momenten de parkeerdruk aangegeven. Wanneer de parkeerdruk 85% of hoger is, wordt gesproken van een (te) hoge parkeerdruk. Dit is aangegeven met behulp van arceringen.

Deelgebied ⁷	Cap	Don 15 uur	Don 19 uur	Zat 15 uur
11 Hinthamerstraat e.o. (oost)	189	56%	79%	75%
12 Visstraat e.o. (west)	128	68%	102%	59%
13 Tolbrugstraat e.o. (noordwest)	626	61%	79%	53%
14 Hekellaan e.o. (zuidoost)	812	31%	49%	65%
15 Vugtherstraat e.o. (zuidwest)	343	45%	67%	68%
16 Zuidwal e.o. (zuid)	288	72%	85%	88%

Tabel 3.1: Parkeerdruk per deelgebied

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste locaties voor een aantal maatgevende momenten de parkeerdruk aangegeven.

Parkeerlocatie	Cap	Don 15 uur	Don 19 uur	Zat 15 uur
Binnenstad				
Wolvenhoek	500	76%	91%	97%
Arena	475	65%	79%	93%
Tolbrug	320	61%	53%	80%
St. Josephstraat	200	51%	68%	70%
Visstraat	140	73%	83%	79%
Vonk- en Vlamterrein	409	12%	36%	69%
Buiten binnenstad				
Stationsplein	200	92%	80%	105%
Paleiskwartier	1.100	73%	24%	44%
Transferium De Vliert	702	46%	42%	91%
Transferium Vlijmenseweg	566	86%	84%	100%
Transferium Pettelaarpark	456	82%	31%	68%
P+R Maijweg	344	71%	12%	16%

Tabel 3.2: Parkeerdruk per locatie

Uit bovenstaande tabellen is op te maken dat de belangrijkste parkeerlocaties goed worden gebruikt. Dit geldt vooral voor de Wolvenhoek, het Stationsplein, de Arena en de transferia Vlijmenseweg en De Vliert.

Op een aantal parkeerlocaties is er nog restcapaciteit aanwezig op piekmomenten. Dit geldt voor de St. Josephstraat, Vonk- en Vlamterrein, Paleiskwartier, transferium Pettelaarpark en P+R Maijweg.

Omdat een parkeeronderzoek een momentopname is, hebben we vanuit de eigen managementinformatie als referentie de bezetting van straatparkeren en parkeergarages op dezelfde dagen in 2009 en 2010 tegen de onderzoeksresultaten afgezet. Deze gegevens zijn op detailniveau niet helemaal vergelijkbaar. Voor straatparkeren worden de verkochte tickets in de verschillende tijdperiodes geregistreerd (geen informatie over bezetting vergunninghouders). In de parkeergarages wordt de bezetting geregistreerd op basis van in- en uitrijdende bewegingen.

In grote lijnen worden de uitkomsten van het parkeeronderzoek ondersteund door de eigen gegevens, zeker waar het gaat om de piekbezettingen. Ten aanzien van het straatparkeren zien we vanaf 2009 een lichte daling in het aantal verkochte tickets, terwijl de bezetting van de parkeergarages nagenoeg gelijk blijft. Hoewel door Q-Park is aangegeven dat de bezetting van hun garages aanmerkelijk is

⁷ Dit is de totale parkeerdruk per deelgebied, zowel voor wat betreft de straatparkeerplaatsen (betaald/vergunningen) en beschikbare parkeergarages. Dit is exclusief de parkeerdruk op de parkeerplaatsen op eigen terrein.

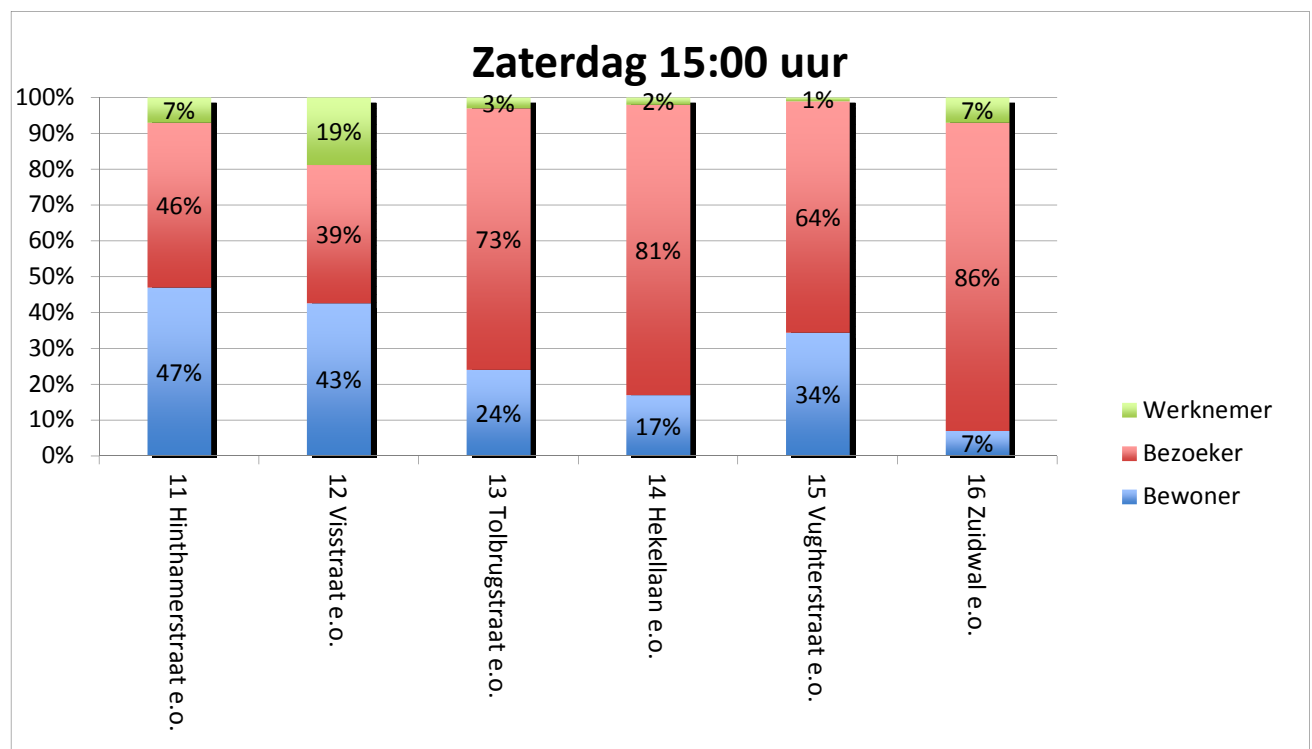
gedaald na het vertrek van het Jeroen Bosch Ziekenhuis, is dit effect niet in de gemeentelijke parkeergarages waarneembaar.

Een andere goede indicator van de parkeerdruk is de volstand van de parkeervoorzieningen. Op de piekmomenten (zaterdagmiddag en donderdagavond) staan de garages in de binnenstad elk gemiddeld 1 uur volledig vol. De parkeergarage Wolvenhoek staat met enige regelmaat zelfs 1,5 tot 2 uur vol. Ook de transferia Vlijmenseweg en De Vliert staan met enige regelmaat vol.

Het gebruik van de transferia is de afgelopen jaren sterk toegenomen. In 2010 zijn in totaal circa 387.000 kaartjes verkocht voor de transferia, exclusief de uitgegeven abonnementen. In 2003 was dit aantal nog maar circa 171.000. Dit is een toename van 126%. Jaarlijks stijgt het gebruik van de transferia met 10-20%.

3.2 Parkeermotief

In het parkeeronderzoek op 6 en 8 oktober 2012 is niet alleen gekeken naar hoeveel parkeerders er zijn per parkeerlocatie, maar ook wat het parkeermotief is (bezoeken, werken, wonen). In onderstaande grafiek is voor het drukste moment, zaterdag 15.00 uur het resultaat van deze meting opgenomen per deelgebied.

Figuur 3.3: Parkeermotief zaterdag 15:00 uur

Het voornaamste parkeermotief in de binnenstad is het bezoekenmotief (ca. 40-85%). Het werkmotief is slechts beperkt aanwezig, wat meer op werkdagen. Het aandeel van het woonmotief is afhankelijk van het deelgebied, maar substantieel (ca. 5-45%). Op het drukste moment qua parkeerdruk zijn dus vooral bezoekers en bewoners van de binnenstad aanwezig.

3.3 Parkeergedrag binnenstad

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van het Omnibus onderzoek 2011 betreffende parkeren. Het betreft de mening van de deelnemende Bossche bewoners aan Omnibus over de parkeersituatie in 's-Hertogenbosch. Hieronder zijn de belangrijkste conclusies opgenomen. In september 2012 wordt een grootschalig onderzoek gehouden onder parkeerders in de binnenstad en op transferia om meer te weten te komen over hun gedrag en hun wensen ten aanzien van parkeren in 's-Hertogenbosch.

Parkeren vooral in de parkeergarages Arena en Wolvenhoek

- Van de mensen die met de auto naar de binnenstad gaan, parkeert 70 procent de auto in een parkeergarage. Het gaat dan vooral om de parkeergarages Arena (25 procent) en Wolvenhoek (20 procent). Acht procent kiest voor een betaalde parkeerplaats in het centrum en vijf procent voor een onbetaalde parkeerplaats buiten het centrum.
- De antwoordcategorie 'anders, namelijk' is door elf procent van de autogebruikers gekozen. De meeste van hen hebben een privéparkeerplaats of een parkeervergunning. Daarnaast zijn er mensen die hun auto parkeren bij familie of vrienden. Ook de invalidenparkeerplaats wordt vaak genoemd.
- De keuze voor een parkeerplek hangt voornamelijk af van de nabijheid van winkels en/of uitgaansgebied (45 procent) en de bereikbaarheid van de locatie (25 procent). De prijs is voor 13 procent de belangrijkste reden om voor een bepaalde locatie te kiezen.

Vooraf ontevreden over parkeertarieven

- Bijna drie op de tien inwoners van 's-Hertogenbosch is (zeer) tevreden met de parkeersituatie in het centrum van de stad. Een kwart is juist (zeer) ontevreden.
- Het parkeeraspect waar de bewoners het meest tevreden mee zijn is de ligging van de parkeerplaatsen ten opzichte van winkels en andere bestemmingen. Bijna 60 procent vindt de ligging van de parkeerplaatsen (zeer) goed. Het meest ontevreden zijn ze met de parkeertarieven in het centrum. Twee derde van de bewoners beoordeelt de tarieven als (zeer) slecht. Ook over het aantal parkeerplaatsen is een relatief grote groep bewoners ontevreden. 23 Procent vindt het aantal parkeerplaatsen (zeer) slecht.

In de Binnenstadsmonitor 2008 zijn de bezoekers van de binnenstad gevraagd naar hun waardering van het parkeren. Het parkeren wordt met een 6,4 een stuk lager beoordeeld dan andere aspecten in de binnenstad. De bezoekers zijn redelijk tevreden over de parkeerverwijzing en het aantal parkeerplaatsen, maar het parkeertarief scoort een onvoldoende. Over het algemeen worden aspecten omtrent het parkeren beter beoordeeld dan in 2004.

	2004	2008
Parkeren algemeen	6,1	6,4
Parkeerverwijzing	6,9	7,1
Aantal parkeerplaatsen	6,1	6,4
Parkeertarief	5,1	5,1

Tabel 3.4: Beoordeling parkeren bezoekers binnenstad

3.4 Parkeergedrag Transferia

3.4.1 Algemeen

Uit het klanttevredenheidsonderzoek 2007 van Stadstoezicht Parkeren blijkt dat een meerderheid van de transferiumgebruikers niet of nauwelijks gebruik maakt van andere betaalde parkeervoorzieningen in de stad. Kortom: wie eenmaal het transferium heeft gebruikt, gaat dat daarna vaker doen. Ook blijken de transferia relatief meer te worden gebruikt door bezoekers van de binnenstad die onbekend zijn in 's-Hertogenbosch. Waarschijnlijk speelt de onbekendheid met de binnenstad bij deze groep een (belangrijke) rol om voor het transferium te kiezen (angst voor congestie richting binnenstad, onzekerheid over het vinden van een parkeerplaats, et cetera).

3.4.2 Waardering transferia door gebruikers

Transferiumgebruikers zijn zeer tevreden over de door hen gebruikte parkeervoorziening (zie onderstaande tabel). Dit geldt eigenlijk voor alle aspecten. Belangrijke onderscheidende factoren zijn de tevredenheid over de prijs, de (sociale) veiligheid (veiligheid auto, verlichting, toezicht), de bereikbaarheid van de parkeerlocatie en het parkeercomfort (inclusief betaalgemak, hulp bij storingen en bejegening door de beheerder). Bij de promotie van de transferia is het dan ook belangrijk deze positieve aspecten duidelijk voor het voetlicht te brengen.

Aspect	Waardering
bereikbaarheid parkeerlocatie	8,5
ligging t.o.v. plaats van bestemming	8,2
op tijd rijden pendelbus	7,5
openingstijden	8,2
prijs van het parkeren	8,5
betaalgemak	7,9
parkeercomfort	8,3
informatievoorziening	7,2
toiletvoorziening	7,5
de leenfietsen	7,4
veiligheid voor de auto	7,5
mate van toezicht	7,3
de verlichting	7,8
bejegening door beheerder	7,6
hulp bij storingen	7,5
gemiddeld cijfer	7,9

Tabel 3.5: Waardering kwaliteitsaspecten (rapportcijfer), klanttevredenheidsonderzoek 2007

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de transferia goed aansluiten bij de behoeften en wensen van automobilisten waarvoor de transferia een alternatief kunnen zijn. Ook bij het vormgeven van het toekomstige beleid is dit van wezenlijk belang.

3.4.3 Belangrijkste redenen voor transferiumgebruik

Gebruikers van de transferia geven als belangrijkste redenen hiervoor:

- de goede bereikbaarheid van de transferia;
- de vrees dat men elders geen parkeerplaats kan vinden;
- het lage tarief in vergelijking tot het parkeren in de binnenstad.

Voorwaarde hierbij is een kwalitatief goede pendeldienst met hoge frequenties (minimaal om de 10 à 15 minuten). Aanvullende services zoals een kiosk of een stomerij worden wel gewaardeerd maar zijn veruit ondergeschikt ten opzichte van aspecten die de reis zelf direct beïnvloeden (bereikbaarheid transferium, kwaliteit van de overstap en de pendeldienst)⁸.

Men kiest in de eerste plaats voor een transferium omdat men een transferium sneller of goedkoper vindt dan met de auto doorrijden naar de binnenstad. Het gaat daarbij niet alleen om de *feitelijke* verschillen in reistijd en kosten, maar vooral ook om de *perceptie* daarvan. Een transferium moet voor het gevoel op een logische plek liggen tussen de herkomst en de bestemming in de binnenstad.

Op grond van het voorgaande zijn dit de belangrijkste eisen aan succesvolle transferia:

- er dient voldoende capaciteit te worden geboden (zekerheid van parkeerplaats);
- de route naar het transferium is snel en direct;
- de overstap is eenvoudig, comfortabel en snel;
- de pendeldienst is hoogwaardig, snel en direct en heeft een hoge frequentie (minimaal 10 à 15 minuten). Naarmate de frequentie hoger wordt neemt de wachttijd af wat een positief effect heeft op de totale reistijd en op het imago van het totale product (zonder op de klok te moeten kijken komen aanrijden en meteen naar de binnenstad vertrekken);
- de prijsstelling van het parkeren inclusief het pendelvervoer is goedkoper dan de alternatieven (doorrijden naar de binnenstad).

⁸ bronnen: 'Transferia in Noord-Brabant, een haalbare kaart', Provincie Noord-Brabant, 2003 en 'Studie transferium omgeving Provinciehuis', gemeente 's-Hertogenbosch, 2004

Bijlage 1: Tarieven vergunningen en abonnementen

(bron: www.s-hertogenbosch.nl)

Hieronder is aangegeven wat de verschillende parkeervergunningen kosten:

- Bewoner:
  - 24-uursvergunning binnenstad: € 51,- per kwartaal;
  - Avondabonnement binnenstad: € 22,50 per kwartaal;
  - Parkeervergunning woonwijk: € 10,- per kwartaal óf € 40,- per jaar;
- Bedrijf:
  - Parkeervergunning binnenstad van maandag tot en met vrijdag van 8.00-19.00 uur: € 72,- per kwartaal;
  - Parkeervergunning binnenstad van maandag tot en met vrijdag van 7.00-19.00 uur en op koopavonden tot 22.00 uur: € 91,- per kwartaal;
  - Parkeervergunning binnenstad voor afgesproken bedrijfstijden: € 112,50 per kwartaal;
  - Parkeervergunning woonwijk: € 20,- per kwartaal of € 80,- per jaar.

Hieronder is aangegeven wat de verschillende soorten abonnementen voor de parkeergarages in 's-Hertogenbosch kosten:

- Parkeergarage Paleiskwartier:
  - Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 727,75 per jaar;
  - Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 188,30 per kwartaal;
  - Maandag tot en met vrijdag, 24 uur per dag: € 623,90 per jaar;
  - Maandag tot en met vrijdag, 24 uur per dag: € 161,45 per kwartaal;
  - Maandag tot en met vrijdag van 17.00-9.00 uur en zaterdag en zondag 24 uur per dag: € 222,20 per jaar.

Binnenstadsbewoners die op de wachtlijst staan voor een parkeervergunning voor de binnenstad kunnen een tijdelijk abonnement bij parkeergarage Paleiskwartier nemen. Dit zijn de kosten:

- Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 93,95 per kwartaal;
- Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 363,10 per jaar.

Er is ook de mogelijkheid om maandabonnementen af te sluiten bij de parkeergarage Paleiskwartier. De kosten hiervoor zijn:

- Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 89,35 per maand;
- Maandag tot en met vrijdag, 24 uur per dag: € 74,45 per maand.

De tarieven voor de parkeergarage Visstraat zijn:

- Bewoner (auto)
  - Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 667,20 per jaar;
  - Maandag tot en met vrijdag van 17.00-9.00 uur en zaterdag en zondag 24 uur per dag: € 380,80 per jaar.
- Bewoner (motor)
  - Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 189,40 per jaar.
- Bedrijf
  - Alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 925,45 per jaar;
  - Maandag tot en met vrijdag van 7.00-19.00 uur: € 634,35 per jaar;
  - Maandag tot en met vrijdag van 7.00-19.00 uur en koopavonden tot 22.00 uur: € 795,05 per jaar.
- Per kwartaal
  - Voor bewoners: alle dagen van de week, 24 uur per dag: € 172,65 per kwartaal;
  - Maandag tot en met vrijdag van 7.00-19.00 uur: € 164,15 per kwartaal;
  - Maandag tot en met vrijdag van 17.00-9.00 uur en zaterdag en zondag 24 uur per dag: € 98,55 per kwartaal.

De tarieven voor de parkeergarage Keizerstraat zijn:

- Maandag tot en met vrijdag van 17.00-8.00 uur en zaterdag en zondag 24 uur per dag: € 162,- per kwartaal of € 626,- per jaar.